

EKOLOGINIO ŪKININKAVIMO TEISINIO REGULIAVIMO ESMINIAI ASPEKTAI

Kristina Lukauskaitė

Kauno kolegija

Anotacija. Didžioji dalis teisės normų, reglamentuojančių ekologinio ūkininkavimo veiklą yra imperatyvios, t.y. privalomos vykdyti. Ūkininkavimo srityje, vykdant veiklą, į kurios apimtį įeina terminas „ekologija“, keliami labai griežti reikalavimai. Už pažeidimus ekologinio ūkininkavimo srityje yra numatytos itin griežtos sankcijos ir taikytinos poveikio priemonės. Straipsnyje aptariama ekologinės gamybos samprata, ekologinės gamybos principai, pristatoma ekologinio ūkininkavimo kontrolės sistema, analizuojama, kokiais teisės aktais yra nustatytos poveikio priemonės už padarytus pažeidimus ekologinio ūkininkavimo srityje ir subjektai, turintys teisę jas nustatyti ir taikyti.

Raktiniai žodžiai: ekologinis ūkininkavimas, teisinis reguliavimas, sertifikavimas, agroaplinkosauga.

Įvadas

Ekologinis ūkininkavimas – žemės ūkio šaka, kuriai skiriamas ypatingas dėmesys tiek žvelgiant iš vartotojiškos pusės, tiek pačių ekologiniu ūkininkavimu užsiimančių ūkininkų akimis. Pažymėtina, jog ir teisės normomis ekologinio ūkininkavimo veikla yra gana detalai sureguliuota. Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog didžioji dalis teisės normų, reglamentuojančių ekologinio ūkininkavimo veiklą yra imperatyvios, t.y. privalomos vykdyti, o ne dispozityvios, leidžiančios ūkininkams ekologinėje gamyboje veikti laisviau nei laikytis griežtų standartų. Ekologinio ūkininkavimo veiklą reglamentuoja nacionalinė teisė, Europos Sąjungos reglamentai, direktyvos, tam tikri standartai, turintys privalomojo pobūdžio paskirtį.

Ūkininkavimo srityje, vykdant veiklą, į kurios apimtį įeina terminas „ekologija“, keliami labai griežti reikalavimai. Už pažeidimus ekologinio ūkininkavimo srityje yra numatytos itin griežtos sankcijos ir taikytinos poveikio priemonės. Atvejai, kai asmenys – ūkininkai, vykdantys ekologinę gamybą, auginantys produktus, kurie bus parduodami kaip ekologiški, jų auginimui, priežiūrai naudoja neleistinas sintetines medžiagas (trąšas), nesutampa ne tik su teisės, bet ir moralės normomis. Lietuvoje įtvirtinta kontrolės sistema siekiama užkirsti kelią pažeidimams ekologinio ūkininkavimo srityje. Pagrindinės problemos, susijusios su teisės normų pažeidimais ekologinio ūkininkavimo srityje kyla tada, kai nustačius neleistinų medžiagų panaudojimą ekologinės gamybos ūkyje, sertifikavimo įstaiga taiko teisės aktuose ir sertifikavimo įstaigos nustatytas poveikio priemones.

Tyrimo **tikslas** – išnagrinėti ekologinio ūkininkavimo teisinio reguliavimo esminius aspektus.

Tyrimo **objektas** – ekologinis ūkininkavimas.

Tiksliui pasiekti buvo iškelti tokie **uždaviniai**:

- Aptarti ekologinės gamybos sampratą ir ekologinės gamybos principus
- Išanalizuoti ekologinio ūkininkavimo kontrolės sistemą

- Išnagrinėti poveikio priemonių, taikytinų ekologinės gamybos ūkio subjektų veikloje teisinį reguliavimą

Straipsnyje naudotas **tyrimo metodas** – dokumentų analizė.

Ekologinės gamybos samprata ir ekologinės gamybos principai

Kaip jau buvo minėta, ekologinio ūkininkavimo veikla, t.y. ekologiškų produktų gamybos, paruošimo ir platinimo visų etapų bei jų kontrolės bendri tikslai ir principai yra įtvirtinti Europos Sąjungos reglamentais, direktyvomis, nacionalinės teisės aktais, rekomendacinio pobūdžio dokumentais, standartais ir kt. Iš Europos Sąjungos reglamentų, kaip tiesiogiai taikomų valstybėse narėse, ekologinio ūkininkavimo srityje išskiriami du: 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo (toliau – Tarybos Reglamentas) ir 2008 m. rugsėjo 5 d. Komisijos Reglamentas (EB) Nr. 889/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos Reglamentas (EB) NR. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo įgyvendinimo taisyklės dėl ekologinės gamybos ženklavimo ir kontrolės (toliau – Įgyvendinimo Reglamentas). Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 834/2007 preambulėje nustatyta, kad „Ekologinė gamyba – bendra ūkio valdymo ir maisto produktų gamybos sistema, apimanti geriausią aplinkosaugos praktiką, didelę biologinę įvairovę, gamtos išteklių išsaugojimą, aukštų gyvūnų gerovės standartų taikymą ir gamybos būdą, atsižvelgiant į tam tikrų vartotojų teikiamą pirmenybę produktams, pagamintiems naudojant natūralias medžiagas ir procesus“¹. Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 834/2007 2 straipsnio a punkte pateikta sąvoka apibrėžta ekologinės gamybos apimtis: „ekologinė gamyba – gamybos metodo naudojimas laikantis šiame reglamente nustatytų taisyklių

1 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo, p. 189/1

visais gamybos paruošimo ir platinimo etapais². Tarybos Reglamento preambulėje apibrėžiama ir ekologinės gamybos metodo paskirtis, nurodant, jog jis „vaidina svarbų vaidmenį visuomenėje: taip sukuriamas specifinė rinka, tenkinanti vartotojų paklausą ekologiškiems produktams, taip pat teikiama nauda visuomenei, prisidedant prie aplinkos apsaugos ir gyvūnų gerovės ir kaimo plėtros.“³ Tarybos Reglamento 1 straipsnyje yra apibrėžtas reglamento tikslas ir taikymo sritis nurodant, jog „šiuo reglamentu sukuriamas ekologinės gamybos tvaraus vystymosi pagrindas, kartu užtikrinant veiksmingą vidaus rinkos veikimą, sąžiningą konkurenciją ir vartotojų pasitikėjimą bei apsaugant vartotojų interesus. Juo nustatomi bendri tikslai ir principai, kuriais grindžiamos pagal šį reglamentą nustatytos taisyklės dėl: a) ekologiškų produktų gamybos, paruošimo ir platinimo visų etapų bei jų kontrolės; b) nuorodų, žyminčių ekologinę gamybą, naudojimo ženklinais ir reklamuojant.“⁴

Pagal Tarybos Reglamento 2 straipsnio d punktą, „ūkio subjektas – fizinis arba juridinis asmuo, atsakingas už tai, kad jo kontroliuojamoje ekologinės gamybos įmonėje būtų užtikrintas šio reglamento laikymasis.“⁵ Kiekvienas ūkio subjektas, vykdamas ekologinę gamybą, pirmiausia turi žinoti ir, be abejo, jo vykdomos ekologinės gamybos veikloje vadovautis ekologinės gamybos principais, kurie apibrėžti Tarybos Reglamento 4 straipsnyje. Pastarajame nustatyta, jog ekologinė gamyba grindžiama keturiais pagrindiniais principais: 1) tinkamai rengiamų ir valdomų biologinių procesų, pagrįstų ekologinėmis sistemomis, naudojant sistemos vidinius gamtos išteklius ir metodus principu; 2) išorės medžiagų naudojimo apribojimo principu; 3) cheminės sintezės būdu gautų medžiagų naudojimo griežtai apibrėžtais atvejais principu; 4) ekologinės gamybos taisyklių taikymo, atsižvelgiant į sanitarinę būklę, regioninius klimato ir vietos sąlygų skirtumus, vystymosi etapus bei konkrečią ūkininkavimo praktiką principu.⁶

Ekologinio ūkininkavimo kontrolės sistema

Ekologinio ūkininkavimo kontrolės subjektai, jų sąvokos, jiems keliami reikalavimai yra apibrėžti minėtame Tarybos Reglamente. Jie išskiriami į tris savarankiškus subjektus -kompetentingą instituciją, kontrolės instituciją, kontrolės įstaigą. Tarybos Reglamento 27 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog „[v]alstybės narės sukuria kontrolės sistemą ir paskiria vieną ar daugiau kompetentingų institucijų atsakingų už šiuo reglamentu pagal Reglamentą (EB) Nr. 882/2004 nustatytų pareigų vykdymo

kontrolę.“⁷ To paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog „[b]e Reglamente (EB) Nr. 882/2004 nustatytų sąlygų, pagal šį reglamentą sukurta kontrolės sistema apima bent jau atsargumo ir kontrolės priemonių, kurias Komisija turi patvirtinti 37 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka, taikymą.“⁸ Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo nuoseklioje praktikoje yra išaiškinęs, jog pagal Tarybos Reglamente įtvirtintas nuostatas kompetentinga institucija – centrinė valstybės narės institucija, turinti organizuoti oficialią kontrolę ekologinės gamybos srityje pagal šiame reglamente išdėstytas nuostatas; kontrolės institucija – valstybės narės viešoji administracinė organizacija, kuriai kompetentinga institucija suteikė savo visus įgaliojimus vykdyti tikrinimą ir sertifikavimą ekologinės gamybos srityje, arba dalį tokių įgaliojimų; kontrolės įstaiga – nepriklausoma privati trečioji šalis, vykdanči tikrinimą ir sertifikavimą ekologinės gamybos srityje pagal Tarybos Reglamente išdėstytas nuostatas.⁹ Tarybos Reglamento 27 straipsnio 4 dalies a punkte nustatyta, jog kompetentinga institucija gali savo kontrolės kompetenciją patikėti vienai ar daugiau kitų kontrolės institucijų, arba skirti kontrolės užduotis vienai ar daugiau kontrolės įstaigų. Tokiu atveju, paskiriamos institucijos yra laikytinos atsakingomis už atitinkamų įstaigų priežiūrą.¹⁰ Išdėstytų Tarybos Reglamente nuostatų prasme, Lietuvoje kompetentinga institucija yra paskirta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. sausio 9 d. įsakymo Nr. 3D-11 „Dėl žemės ūkio ministro 2000 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. 375 „Dėl Ekologinio žemės ūkio taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo ir kai kurių žemės ūkio ministro įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ (toliau – Žemės ūkio taisyklės) 2 punktu, VŠĮ „Ekoagros“ buvo skirta vykdyti sertifikavimo įstaigos funkcijas pagal patvirtintas Ekologinio žemės ūkio taisykles. Minėtų taisyklių I dalies 2 ir 3 punktuose pažymima, jog šios taisyklės reglamentuoja kodų sertifikavimo įstaigoms suteikimą, ekologinės gamybos vienetų kontrolę, nustato ekologinės gamybos taisykles bei reglamentuoja žemės ūkio ir maisto produktų, pagamintų laikantis ES teisės aktų ir šių taisyklių reikalavimų, ženklinais. Šios taisyklės taikomos sertifikavimo įstaigoms, ūkio subjektams (fiziniams ir (arba) juridiniams asmenims), ketinantiems užsiimti arba užsiimantiems ekologine gamyba.¹¹

7 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinais. 27 str. 1 d.

8 Ten pat, 27 str. 2 d.

9 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. balandžio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶²⁵-487/2013

Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. rugsėjo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-1174/2013

10 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinais. 27 str. 4 d.

11 Ekologinio žemės ūkio taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2000 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 375 (Lietuvos žemės ūkio ministro 2012 m. balandžio 17 d.). I d., 2, 3 p.

2 Ten pat, 2 str. a punktas

3 Ten pat, p. 189/1

4 Ten pat, 1 str. 1 d.

5 Ten pat, 2 str. d punktas

6 Ten pat, 4 str.

Kokybės politikos departamento Agroaplinkosaugos ir ekologinio ūkininkavimo skyriui buvo skirta kontroliuoti sertifikavimo įstaigų, susijusių su Ekologinio žemės ūkio taisyklėse nustatytų funkcijų vykdymu, veiklą. Pažymėtina, jog tiek VŠĮ „Ekoagros“, tiek Kokybės politikos departamento Agroaplinkosaugos ir ekologinio ūkininkavimo skyrius vykdo jiems priklausančias, priskirtas funkcijas ir šiuo metu. „Teismų praktikoje taip pat nurodoma, kad VŠĮ „Ekoagros“ yra viešojo administravimo subjektas, vykdamas sertifikavimo įstaigos funkcijas pagal Ekologinio žemės ūkio taisykles, o Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija yra viešojo administravimo subjektas, per savo struktūrinius padalinius vykdamas sertifikavimo įstaigų kontrolę.“¹² Sertifikavimo įstaigų veikloje privalomas vienas iš Europos standartų, tai yra LST EN ISO/IEC 17065:2012 standartas (toliau – Europos Standartas), kuriame „nustatyti bendrieji reikalavimai, kurių turi laikytis trečiosios šalies įstaiga, sertifikuojanči produkta, jei ji yra pripažinta kompetentinga ir patikima. Šiame Europos standarte terminas „sertifikacijos įstaiga“ yra taikomas bet kurioms įstaigoms, sertifikuojančioms produkta. Žodis „produktas“ yra vartojamas plačiausiaja prasme bei apima procesus ir paslaugas, žodis „standartas“ vartojamas apimant ir kitus normatyvinius dokumentus, tokius kaip specifikacijos ir techniniai reglamentai.“¹³ Taip pat pažymėtina tai, jog Tarybos Reglamento 27 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog kompetentinga institucija, tvirtindama kontrolės įstaigą, atsižvelgia ne tik į šio straipsnio 5 dalies nuostatas, bet ir į standartinę kontrolės procedūrą, kurios turi būti laikomasi ir kurioje išsamiai aprašomos kontrolės ir atsargumo priemonės, kurias įstaiga įsipareigoja taikyti jos kontroliuojamiems subjektams, taip pat priemonės, kurias kontrolės įstaiga ketina taikyti, nustačius neatitikimų ir (arba) pažeidimų.¹⁴

Poveikio priemonių, taikytinų ekologinės gamybos ūkio subjektų veikloje teisinis reguliavimas

Valstybės narės ekologinės gamybos veiklos srityje privalo sukurti ne tik vieningą, aiškią kontrolės sistemą, tačiau ir nustato poveikio priemones, taikytinas ekologinės gamybos ūkio subjektams, kurie nesilaiko nustatytų teisės aktų reikalavimų. „Europos Sąjungos teisėje iš esmės yra įtvirtinti bendri minimalūs standartai, tačiau valstybėms narėms nedraudžiama taikyti griežtesnių taisyklių, kurios, jų vertinimu labiau atitinka aukštos aplinkos apsaugos ar kitus siektinus imperatyvus. Jau minėtame Europos standarte nustatyta, jog sertifikacijos įstaigos

12 Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. rugsėjo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-1174/2013

13 LST EN ISO/IEC 17065:2012, 2012 12 21, 1.1 p.

14 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo. 27 str. 6 d.

naudojama sertifikavimo sistema gali apimti vieną ar daugiau su gamybos priežiūra ar tiekėjo kokybės sistemos įvertinimu ir priežiūra susijusių dalykų, ar abu, kaip aprašyta ISO/IEC vadove 53: tipo bandymus ar ekspertizę, bandinių, paimtų iš prekybos ar tiekėjo įmonės atsargų, bandymus ar kontrolę, kiekvieno ar tam tikro produkto, naujo ar jau naudojamo, bandymus ar kontrolę, partijos bandymus ir kontrolę, projekto įvertinimą.“¹⁵ Pažymėtina, kad prie 1.2 punkto yra nurodyta pastaba, jog ISO/IEC vadovas 28 gali būti patariamasis trečiosios šalies produktų sertifikavimo sistemos vienos formos modelis.¹⁶ Įgyvendinimo reglamente nustatyta, jog „kontrolės institucija ar įstaiga atlieka fizinį visų ūkio subjektų patikrinimą ne rečiau kaip kartą per metus. Kontrolės institucija ar įstaiga gali imtis tyrimui ekologiškai gamybai neleistinų produktų bandinius arba tikrinti ekologiškai gamybos taisyklių neatitinkančius gamybos būdus. Be to, galima imti ir tirti bandinius siekiant nustatyti galimą užteršimą ekologiškai gamybai neleistiniais produktais. Tačiau tokia analizė atliekama, tik kai įtariama, kad naudojami ekologiškai gamybai neleistini produktai.“¹⁷

Reglamento 27 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog kompetentinga institucija, tvirtindama kontrolės įstaigą, atsižvelgia į standartinę kontrolės procedūrą, kurios turi būti laikomasi ir kurioje išsamiai aprašomos kontrolės ir atsargumo priemonės, kurias įstaiga įsipareigoja taikyti jos kontroliuojamiems subjektams tais atvejais, kai vykdamas ekologinio ūkininkavimo veiklą yra nustatomi neatitikimai ir (arba) pažeidimai.¹⁸ Ekologinio žemės ūkio taisyklių 20 punkte numatyta, kad ekologiškos žemės ūkio produkcijos gamintojui ir (arba) tvarkytojui, pažeidusiam Reglamento (EB) Nr. 834/2007, Reglamento (EB) Nr. 889/2008 ar šių taisyklių reikalavimus, vertinama sertifikavimo įstaigos nustatytas neatitiktis.¹⁹ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija pagal kompetenciją poveikio priemonių sistemą sukurti ir vykdyti ekologiškų produktų sertifikavimą yra paskyrusi VŠĮ „Ekoagros“. „Žemės ūkio ministerija, paskirdama VŠĮ „Ekoagros“ vykdyti ekologiškų produktų sertifikavimą, nustatė, kad būtent pastaroji gali nustatyti neatitiktis ir taikyti poveikio priemones.“²⁰ „Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo taip pat yra nuro-

15 LST EN ISO/IEC 17065:2012, 2012 12 21, 1.2 p.

16 Ten pat.

17 2008 m. rugsėjo 5 d. Komisijos Reglamentas (EB) Nr. 889/2008 kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo įgyvendinimo taisyklės dėl ekologinės gamybos ženklavimo ir kontrolės. 65 str. 1, 2 d.

18 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo. 27 str. 6 d.

19 Ekologinio žemės ūkio taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2000 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 375 (Lietuvos žemės ūkio ministro 2012 m. balandžio 17 d.). 20 p.

20 Vyriausiosios administracinių ginčų komisijos 2015 m. gegužės 15 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. 3R-185 (AG-127/04-2015); Vyriausiosios administracinių ginčų komisijos 2014 m. gruodžio 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. 3R-494 (AG-425/04-2014)

dęs, kad atsakovas VŠĮ „Ekoagros“ yra kompetentingas nustatyti Neatitikčių vertinimo procedūras bei taikyti priemones, kai nustatomi pažeidimai. Atsakovo patvirtinta Neatitikčių vertinimo procedūra laikytina neatsiejama sutarčių dėl ekologinės gamybos ir tvarkymo veiklos sertifikavimo ir patvirtinamųjų dokumentų išdavimo sąlyga.²¹ „Įgyvendindamas iš reglamento Nr. 834/2007 ir Taisyklių nuostatų kylančią teisę sertifikuoti ekologinius ūkius, nustatyti neatitiktis ir taikyti poveikio priemones, VŠĮ „Ekoagros“ direktorius patvirtino Neatitikčių dokumentą, kuriame nurodyta, kad patikros metu nustatė, jog sertifikuojamuose laukuose naudojamos neleistinos medžiagos <...> nustatoma penkto lygio neatitiktis, taikoma poveikio priemonė – nesertifikavimas.“²² Pavyzdžiui, panaudojus neleistinas chemines medžiagas ekologinėje gamyboje yra taikoma sertifikavimo įstaigos nustatyta poveikio priemonė – viso ūkio nesertifikavimas, nors draudžiamosios medžiagos rastos tik nedidelyje ūkio dalyje. Tačiau, kaip yra nurodęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas tokia griežta poveikio priemonė „savo esme atitinka Reglamento 30 straipsnio 1 dalyje numatytas pasekmes – pareiškėjas neteko teisės prekiauti produktais naudojant su ekologinės gamybos metodu susijusias nuorodas ženklint ir reklamuojant produktus. <...> Minėtoji griežčiausia priemonė, teisėjų kolegijos vertinimu, atitinka tikslus, kurių yra siekiama bei leidžia kontrolės institucijoms efektyviai užtikrinti, jog į rinką nebūtų pateikti jokie su ekologine gamyba apgaulingai asocijuojami gaminiai. Akcentuotina, jog ekologinis ūkininkavimas yra grindžiamas tinkamai valdomais biologiniais procesais, pagrįstais ekologinėmis sistemomis, griežtai apribojant išorės medžiagų bei cheminės sintezės būdu gautų medžiagų naudojimą. Todėl viso ūkio nesertifikavimas, jame radus neleistinų cheminių medžiagų, visiškai pateisina aplinkos apsaugos, gyvosios gamtos gerovės ir vartotojų pasitikėjimo tikslus, kurių siekiama vystant ekologinę gamybą.“²³

Išvados

1. Ekologinė gamyba – bendra ūkio valdymo ir maisto produktų gamybos sistema, apimanti geriausią aplinkosaugos praktiką, didelę biologinę įvairovę, gamtos išteklių išsaugojimą, aukštų gyvūnų gerovės standartų taikymą ir gamybos būdą, atsižvelgiant į tam tikrų vartotojų teikiamą pirmenybę produktams, pagamintiems naudo-

21 Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. rugsėjo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-1174/2013; Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴⁹²-2575/2012; Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. lapkričio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁰-2664/2012.

22 Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. spalio 8 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-3326-561/2012.

23 Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. rugsėjo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-1174/2013.

jant natūralias medžiagas ir procesus. Ekologinė gamyba grindžiama keturiais pagrindiniais principais: 1) tinkamai rengiamų ir valdomų biologinių procesų, pagrįstų ekologinėmis sistemomis, naudojant sistemos vidinius gamtos išteklius ir metodus principu; 2) išorės medžiagų naudojimo apribojimo principu; 3) cheminės sintezės būdu gautų medžiagų naudojimo griežtai apibrėžtais atvejais principu; 4) ekologinės gamybos taisyklių taikymo, atsižvelgiant į sanitarinę būklę, regioninius klimato ir vietos sąlygų skirtumus, vystymosi etapus bei konkrečią ūkininkavimo praktiką principu.

2. Ekologinio ūkininkavimo kontrolės sistemą ES valstybėje narėje iš esmės sudaro trys savarakiški subjektai: kompetentinga institucija, kontrolės institucija, kontrolės įstaiga.
3. Kompetentinga institucija, tvirtindama kontrolės įstaigą, atsižvelgia į standartinę kontrolės procedūrą, kurios turi būti laikomasi ir kurioje išsamiai aprašomos kontrolės ir atsargumo priemonės, kurias įstaiga įsipareigoja taikyti jos kontroliuojamiems subjektams tais atvejais, kai vykdant ekologinio ūkininkavimo veiklą yra nustatomi neatitiktis ir (arba) pažeidimai. Lietuvoje, ekologiškos žemės ūkio produkcijos gamintojui ir (arba) tvarkytojui, pažeidusiam Reglamento (EB) Nr. 834/2007, Reglamento (EB) Nr. 889/2008 ar Lietuvos Respublikos ekologinio žemės ūkio taisyklių reikalavimus, vertinama sertifikavimo įstaigos nustatyta neatitiktis.

Literatūra

1. 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo .
2. 2008 m. rugsėjo 5 d. Komisijos Reglamentas (EB) Nr. 889/2008 kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) NR. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo įgyvendinimo taisyklės dėl ekologinės gamybos ženklinimo ir kontrolės. Lietuvos Respublikos individualių įmonių įstatymas//Valstybės žinios. 2003. Nr. 112-4991.
3. Ekologinės žemės ūkio taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2000 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 375 (Lietuvos žemės ūkio ministro 2012 m. balandžio 17 d.)
4. LST EN ISO/IEC 17065:2012, 2012 12 21.
5. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. balandžio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A525-487/2013.
6. Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. rugsėjo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A602-1174/2013.
7. Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A492-2575/2012;
8. Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo 2012 m.

- lapkričio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A520-2664/2012;
9. Vyriausiosios administracinių ginčų komisijos 2014 m. gruodžio 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. 3R-494 (AG-425/04-2014)
 10. Vyriausiosios administracinių ginčų komisijos 2015 m. gegužės 15 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. 3R-185 (AG-127/04-2015)
 11. Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. spalio 8 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-3326-561/2012.

KEY ASPECTS OF ECOLOGICAL FARMING LEGAL REGULATIONS

Summary

The most of legal norms which regulate an activity of organic farming are mandatory rules. Every farming activity related with term “organic” has very strict requirements. Very strict liability and sanctions are provided for violations of that form of activity. The main purpose of the control system in Lithuania is to prevent and inhibit products which are not organic to reach the market with the label „organic product“. The main problems in the organic farming arise in the case of violation of legal norms which regulate non legal materials used in the activity of organic farming.

The article talks about the term of “organic production”, the principals of the organic production, control system which is applicable, and legal regulation.

Keywords: ecological farming, legal regulations, certification, protection of agro-environment.